

Zo werkt de verdeling van pensioen bij scheiding t/m 2021

Pensioen is veel geld waard

Pensioen kan het grootste bezit zijn wat je tijdens je huwelijk hebt opgebouwd. Nog meer dan je woning waard is. Toch krijgt de verdeling van pensioen bij een scheiding niet altijd voldoende aandacht, omdat pensioen als moeilijk wordt ervaren. Maar pensioen kan simpel. Dit is de uitgebreide uitleg van het onderwerp 'Zo werkt de verdeling van pensioen bij scheiding t/m 2021'.

Hoe het nu werkt als je gaat scheiden en niets afspreekt

Stel je bent gescheiden of gaat scheiden en jullie komen er samen niet uit hoe het pensioen verdeeld moet worden. Dan wordt jullie pensioen toch verdeeld. Zo staat dat in de [Wet verevening pensioenrechten bij scheiding](#) (Wvps). Verdelen heet dus verevenen. Als jullie de pensioenen anders willen verdelen, dan moet je daarover afspraken maken, bij voorkeur in het scheidingsconvenant.

Zo werkt de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding

De Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Wvps) verdeelt het pensioen wat jullie tijdens je huwelijk hebben opgebouwd. Voor de Wvps is huwelijk of geregistreerd partnerschap hetzelfde. Jullie krijgen elk de helft van elkaars ouderdomspensioen wat jullie tijdens de huwelijkse periode opgebouwd hebben. Zie [artikel 2](#) en [3](#) van de Wvps.

Voorbeeld

Stel Leonie heeft tijdens het huwelijk via haar werkgever € 10.000 ouderdomspensioen bij elkaar gespaard. Dat bedrag krijgt ze dan elk jaar vanaf haar pensioendatum. Haar bijna ex-man Marko heeft tijdens het huwelijk € 8.000 aan pensioen bij zijn werkgever opgebouwd. Marko krijgt dan € 5.000 ouderdomspensioen van Leonie en Leonie krijgt € 4.000 ouderdomspensioen van Marko. Zo krijgt elk dus € 9.000 aan ouderdomspensioen.

De verdeling van het partnerpensioen

In de Wvps staat niets over hoe het partnerpensioen bij scheiding verdeeld moet worden, behalve voor de directeur-grootaandeelhouder (DGA). Daar komen we zo op terug. In [artikel 57 van de Pensioenwet](#) (PW) staat dat het partnerpensioen helemaal toekomt aan de partner.

Voorbeeld

Leonie, van het eerdere voorbeeld heeft totaal € 16.000 aan ouderdomspensioen opgebouwd. € 10.000 tijdens de huwelijkse periode en € 6.000 van daar voor. Voor Marko is er een partnerpensioen verzekerd van € 11.200. Dit bedrag krijgt Marko levenslang vanaf het moment dat Leonie komt te overlijden. € 4.200 van dat bedrag heeft Leonie voor hun huwelijk al opgebouwd. Toch heeft Marko daar volgens de Pensioenwet ook recht op.

Als je ex-partner eerder komt te overlijden

Jullie zijn inmiddels gescheiden en hebben de pensioenen verevend. Ieder krijgt de helft van het pensioen wat de ander heeft opgebouwd. Jullie hebben de formulieren ook naar jullie pensioenuitvoerders gestuurd, binnen twee jaar na de echtscheiding. Het bijzonder partnerpensioen keert ook uit aan de ex-partner als jij komt te overlijden. Zo hebben jullie het afgesproken.

Maar stel nu dat jouw ex-partner komt te overlijden voordat jij met pensioen gaat. Wat gebeurt er dan? Omdat je ex-partner er niet meer is, krijg je het deel wat je partner van jouw ouderdomspensioen kreeg, weer terug. Jouw ouderdomspensioen is dan weer compleet. Het partnerpensioen kan natuurlijk nu niet aan je ex worden uitgekeerd, want jij leeft nog en je partner is overleden. Dat bijzonder partnerpensioen komt daardoor te vervallen.

Niet altijd bijzonder partnerpensioen

Bij steeds meer pensioenregelingen bouw je geen partnerpensioen meer op. Dat heet partnerpensioen verzekerd op risicobasis. Dat heeft in ieder geval twee gevolgen. Het eerste is dat als je met pensioen gaat en jij komt daarna te overlijden, je partner niets krijgt. Om dat te voorkomen kun je op de pensioendatum een stukje van je ouderdomspensioen omruilen tegen partnerpensioen; in pensioenjargon heet dat uitruilen van ouderdomspensioen. Je ouderdomspensioen wordt daardoor wat lager, maar als je dan komt te overlijden krijgt je partner wel partnerpensioen.

Het tweede gevolg laat zich het beste zien als je gaat scheiden of met ontslag gaat. De verzekering van het partnerpensioen op risicobasis stopt dan. Als je dan gaat scheiden is er dus geen bijzonder partnerpensioen opgebouwd. Je ex-partner krijgt dan ook geen bijzonder partnerpensioen als jij komt te overlijden. Als jullie willen dat er wel een bijzonder partnerpensioen geregeld moet worden, dan moet je contact opnemen met je pensioenuitvoerder.

Voorbeeld

In je pensioenregeling bouw jij ouderdomspensioen op en als je komt te overlijden ontvangt je partner partnerpensioen. Dat partnerpensioen is op risicobasis verzekerd. Nu gaan jullie scheiden. Stel dat de waarde van je pensioenpot € 100.000 is. Dat is dan helemaal bestemd als je te zier tijd met pensioen gaat. Omdat het partnerpensioen op risicobasis was verzekerd, is dat nu vervallen. Je vraagt de pensioenuitvoerder om dat te verzekeren. Deze berekent dat het partnerpensioen € 12.000 per jaar moet zijn. Dat kost jou een deel van je pensioenpot van € 100.000, namelijk € 10.000. Je houdt dan nog € 90.000 over voor je ouderdomspensioen. En als jij voor de pensioendatum komt te overlijden, krijgt je ex-partner levenslang € 12.000.

Trouwens, als je inzicht wil hebben in het pensioen ingeval van je overlijden, ga dan naar www.mijnpensioenoverzicht.nl. Je kunt dan ook een overzicht in pdf downloaden. Op pagina 2 of 3 staan dan de bedragen die uitgekeerd worden aan je partner of je ex-partner, ook ingeval van scheiding en ontslag. Dat is de rechter kolom. Daar staat boven 'Als ik overlijd als ik werkloos ben'. De bedragen die in die kolom staan, gelden dan ook als je gaat scheiden.

Een andere verdeling kiezen

Als jullie dus niets afspreken dan worden jullie pensioen verdeeld, verevend zoals je hierboven kunt lezen. Je kunt ook gewoon in het scheidingsconvenant zetten dat je de verdeling volgens de Wvps en de PW volgt. Maar jullie kunnen ook een andere verdeling kiezen, bijvoorbeeld dat je niet elk de helft van elkaars pensioen krijgt, maar een ander percentage of dat ieder haar en zijn eigen opgebouwde pensioen houdt. Zie ook [artikel 4.1](#) van de Wvps.

Ook kun je afspreken dat je niet de opgebouwde pensioenen tijdens de huwelijkse periode neemt, maar dat je een langere of kortere periode neemt. Ook voor het partnerpensioen kun je afspreken dat de ex-partner dat niet krijgt. Het blijft dan beschikbaar voor de eventuele nieuwe partner van je ex.

Kun je zomaar een andere verdeling met elkaar afspreken?

Dat kan, maar het kan wel onbedoelde gevolgen hebben. De Belastingdienst kan bijvoorbeeld vinden dat er bij een afwijkende verdeling van pensioenen sprake is van schenking van de een aan de ander. Dan moeten jullie schenkbelasting betalen.

Het komt ook nogal eens voor dat de één het pensioen houdt en de ander de woning met of zonder hypotheek krijgt. Als je dat zo afspreekt leg je dat vast in het scheidingsconvenant. Een oplettende inspecteur valt deze ruil op en legt een aanslag op. Dit komt omdat jullie pensioen = bruto geld hebben geruild tegen de woning = netto geld. Het gevolg is dat de één belasting terug krijgt en de ander belasting moet gaan betalen. Zie

bijvoorbeeld het [arrest](#) van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch van 14 december 2017 (ECLI:NL:GHSHE:2017:5584).

Waarom het goed is om afspraken te maken .. en uit te voeren!

Als jullie niets afspreken dan worden jullie pensioenen dus verdeeld zoals in de Wvps (Wet verevening pensioenrechten bij scheiding) staat. Maar niets afspreken is niet handig. In diezelfde Wvps staat namelijk ook dat je jullie pensioenuitvoerders, vaak een pensioenfonds, op de hoogte moet brengen met een ingevuld formulier; binnen twee jaar na de scheiding. Als jullie dat doen dan krijg je jouw deel van het ouderdomspensioen van je partner waarop jij recht hebt rechtstreeks op je rekening uitbetaald van die pensioenuitvoerder. Als jullie dat formulier echter niet of niet binnen twee jaar opsturen, dan krijg je jouw deel ook niet rechtstreeks uitbetaald.

De pensioenuitvoerder weet wel dat jullie gescheiden zijn via het bevolkingsregister, maar betaalt toch alles uit aan degene die bij het pensioenfonds het pensioen heeft opgebouwd. Ook dat deel waar jij volgens het scheidingsconvenant dus recht op hebt. Je bent dan afhankelijk van de bereidwilligheid van je ex-partner of die het deel waar jij recht op hebt te zijner tijd aan jou overmaakt. Uit ervaring weten we dat dat niet vanzelfsprekend is. Tenslotte ga je niet voor niets scheiden.

Geen verevening maar conversie

In de Wvps (Wet verevening pensioenrechten bij scheiding) staat ook nog een andere manier van pensioen verdelen: conversie. In [artikel 5](#) staat dan "een eigen recht op pensioen verkrijgt". Het grote verschil tussen verevening en conversie is dat je bij verevening altijd van elkaar en elkaars leven afhankelijk blijft; bij conversie is dat helemaal niet meer zo. Hoe dat werkt?

Je spreekt dan af dat je bijvoorbeeld de pensioenen verdeelt zoals met verevening, dus elk de helft van het pensioen wat tijdens jullie huwelijk is opgebouwd. Vervolgens spreken jullie met je pensioenuitvoerders af dat dit een eigen recht op pensioen moet worden. Je vraagt dan om conversie van het pensioen.

Dit lijkt wel op verevening, maar is toch echt anders. Bij 'Als je ex-partner eerder komt te overlijden' schreven we wat er gebeurt als jullie pensioenen verevend zijn en de ex-partner komt te overlijden. Dan krijg je het verdeelde deel van jouw pensioen weer terug. Dat krijg je bij conversie niet! Als jullie kiezen voor conversie, dan wordt het bijzonder partnerpensioen ook omgerekend naar een eigen aanspraak op extra ouderdomspensioen. Ook daarom wordt je eigen ouderdomspensioen dan waarschijnlijk wat hoger.

Voorbeeld

Jouw partner heeft een jaarlijks uit te keren ouderdomspensioen vanaf 68 jaar van € 10.000 opgebouwd tijdens jullie huwelijk. Als hij komt te overlijden, ontvang jij jaarlijks en levenslang € 7.000. Jij hebt geen pensioen opgebouwd. Jij bent 38 en je partner is 43 en jullie gaan scheiden. Jullie besluiten het ouderdomspensioen van je partner zo te verdelen dat elk de helft

krijgt, dat is € 5.000 per persoon. Jij hebt natuurlijk ook recht op dat bijzonder partnerpensioen van € 7.000. Jullie besluiten tot conversie over te gaan. De zelfstandige aanspraak op ouderdompensioen van je ex-partner wordt dan € 5.600 en dat van jou € 7.825. Ieder vanaf zijn of haar eigen 68-jarige leeftijd. Als je ex-partner komt te overlijden, krijg jij geen uitkering van bijzonder partnerpensioen, want dat is door de conversie omgeuild tegen extra ouderdompensioen voor jou.

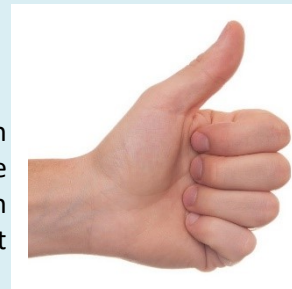
Je vraagt je misschien af hoe het komt dat jouw pensioen veel hoger wordt dan die € 5.000. Dat komt in de eerste plaats omdat jouw bijzonder partnerpensioen ook omgerekend is naar ouderdompensioen voor jezelf. In de tweede plaats zou die € 5.000 ingeval van verevening al gaan uitkeren vanaf je 63-jarige leeftijd. Nu je echter een zelfstandige aanspraak op pensioen hebt, wordt jouw pensioenleeftijd gezet op 68 jaar. Net als bij je ex-partner, maar die wordt dus 5 jaar eerder dan jij 68 jaar. Omdat je nu ingeval van conversie het ouderdompensioen 5 jaar later krijgt, is dat behoorlijk toegenomen.

Bij conversie ben je ook niet meer afhankelijk van je partner. Niet wat deze beslist over pensioendatum, soort beleggingen, garanties, eerst meer pensioen en later minder, een gelijkblijvende of juist stijgende uitkering.

De meest voor de hand liggende voor- en nadelen van conversie t.o.v. verevening zijn:

Voordelen van conversie ten opzichte van verevening

- De financiële band tussen de jullie als ex-partners wordt definitief verbroken.
- Je kunt zelf kiezen wanneer je pensioen moet ingaan. Dat is prettig als jullie een groot leeftijdsverschil hebben. Ingeval van verevening is dan bijvoorbeeld de ene partner al 77 jaar als de andere partner net met pensioen gaat. Omgekeerd kan ook. Als jij een veel oudere partner had en die gaat met pensioen, dan krijg jij het waarschijnlijk veel te vroeg. Dat nadeel heb je dus met conversie niet.
- Als je ex-partner van baan verandert dan kan ze haar pensioen ook meenemen naar de pensioenuitvoerder van die nieuwe werkgever. Ingeval van verevening gaat jouw pensioen daar ook naar toe. Ingeval van conversie niet. Als je ex-partner dan bijvoorbeeld een gegarandeerd pensioen wil overdragen naar een pensioenregeling op basis van beleggingen en jij hebt een hekel aan beleggen, dan ga je ingeval van verevening toch mee. Bij conversie niet, want dan heb je een eigen zelfstandige aanspraak op pensioen waar jij de baas over bent.
- Meestal ontvang jij door conversie een hoger ouderdompensioen dan ingeval van verevening. Dat komt dan ook omdat jouw recht op bijzonder partnerpensioen is omgezet naar een stukje extra ouderdompensioen voor jezelf.

- Ingeval van toekomstige uitruil van pensioensoorten ben je als ex-partners niet meer afhankelijk van elkaars toestemming. Uitruil betekent hier dat je een stukje ouderdomspensioen uitruilt tegen partnerpensioen. Zie ook bij 'Niet altijd bijzonder partnerpensioen'.
- Als je in de toekomst wil kiezen voor een gegarandeerd vast pensioen of voor doorbeleggen voor een variabel maar mogelijk hoger pensioen, dan kun jij daar zelf een keuze in maken ingeval van conversie. Bij verevening ben je echter nog steeds afhankelijk of je ex-partner daar ook aan wil meewerken.
- Als je pensioen opbouwt in een zogenaamde beschikbare premieregelingen (genoemd 'premieovereenkomst' in de [Pensioenwet](#)) dan moet je ruim voor de pensioendatum een keuze maken tussen een zeker pensioen of een pensioen afhankelijk van beleggingen. De keuze die je dan maakt werkt ook door naar het pensioen wat je ex-partner van jou heeft gekregen. Als je ex-partner niet wil dat jij bijvoorbeeld gaat doorbeleggen, dan gebeurt dat toch ook met zijn of haar deel wat hij of zij van je gekregen heeft. Bij conversie heb je een zelfstandige aanspraak op pensioen en ben je niet afhankelijk van wat je ex-partner beslist.

Nadelen van conversie ten opzichte van verevening

- Als jullie je pensioenen geconverteerd hebben, is er geen bijzonder partnerpensioen meer verzekerd. Als jij en je partner alimentatie hebben afgesproken en die valt weg na dat je ex is overleden, houdt de alimentatie op en krijg je bij conversie dus ook geen uitkering meer van bijzonder partnerpensioen. Dit nadeel kun je overigens ondervangen door het sluiten van een risicoverzekering op het leven van je ex-partner. Zorg er dan voor dat de polis zo opgemaakt wordt dat ingeval van overlijden van je ex jij geen belasting hoeft te betalen.
- Bij conversie ben je definitief dat deel van je ouderdomspensioen kwijt wat je ex-partner heeft gekregen. Als je ex-partner dan voordat het ouderdomspensioen is ingegaan komt te overlijden, komt dat deel niet weer terug bij jou.

